

Redovna cena: —
 1 leto . . . K 12.—
 6 mesecev . . . 6.—
 3 mesecev . . . 3.—
 1 mesec . . . 1.20
Redna Avstrijska: —
 1 leto . . . 15.—
 6 mesecev . . . 8.—
 3 mesecev . . . 4.—
 1 mesec . . . 1.20

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18
 od 6 redne petstotiner
 večkratnih oznanilnih
 — popust.
 „Straža“ izhaja v
 deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo

Redakcija in upravljalstvo: Maribor
 Prešernova ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 12.—18. ure dopoldne

„Slovensko srce“

Dunaj, 7. avgusta.

Nobenega izgleda ni, da bi se vojska končala v bližnjem času. Obe skupini vojskujocih se držav se v zadnjem času nista prav nič zblizali. Prihodnji mesec je že september in po septembru so velike akcije na bojiščih, ako sodimo po dosežanju poteku, izključene. Armade bodo še vsaj enkrat prezimile na bojiščih.

Naša naloga je, da skrbimo, kolikor je pri sedanjih razmerah v naši moči, za kolikor toliko zdravje razmere med prebivalstvom v zaledju. Izmed glavnih škod v tem oziru mera biti prehranjevalna zadeva. Če le mogoče, morali bi prehranjevalne razmere med nami tako urediti, da nobeden izmed slovenskih ljudi ne bi pomanjkanja trpel. Nimamo uradne statistike, koliko škoda je med nami napravila nezadostna prehrana. Toda ravno sedaj roma po našem jugoslovanskem časopisu notica, ki nas navdaja naravnost z grozo. (Ta notica pravi, da je zadnji 2 leti po službeni statistiki umrlo v Bosni in Hercegovini 163.000 otrok v starosti pod 10 leti. Človeku se k ču sree od žalosti in grozote, ko gleda to velikansko številko, katere bi ne smatral za verjetno, ako bi ne bila uradna. In vsak se vpraša s strahom, ali ni tudi med nami pomanjkanje povzročilo velikega opustošenja in kaj nam je storiti, da obranimo prebivalstvo v zaledju vsaj najhujšega trpljenja.

Češki narod je videl trpljenje svojih rojakov po mestih, industrijskih krajih in tudi med delavstvom na deželi, osobito v goratih pokrajinah, kjer je preskrba kmetijskega delavstva potom naravnega plačila vsled nezadostne produkcije večkrat nemogoča. Za to je ustanovil za svoje trpeče brate človekoljubno institucijo, ki ji je nadal primerno ime „Češko srce.“ To je društvo, ki nabira denar in živež ter ga razdeljuje tam, kjer je potreba največja. Letos je tudi zelo akcijo za prebivanje mestnih in delavskih otrok v počitnicah na kmetih v svojo roko. Na stotine čeških otrok iz Prage, Dunaja, Plzena in od drugod je naselilo v krajih, kjer se še vsaj za silo dobiva mleko, kruh in mast.

Odkod dobiti denar, pri sedanjih denarni hipertrofiji ni težko vprašanje. Toda odkod dobiti živila? Kljub rekvizicijam si bodo plemenite in zlate duše — med našimi agrarnimi producenti od svojega deleža odtrgale marsikateri kosček ter ga darovale radi in s sladko zavestjo, da storijo neizmerno dobro delo za svojega brata-trpina. Tudi na Češkem so rekvizicije in vendar „Češko srce“ ne toži, da bi mu ne prihajali v povoljni meri darovi v živilih.

Češko srce pa je doseglo s svojo akcijo tudi glede razmerja med socialnimi razredi uspeh, ki ga ravno v današnjih časih ne smemo podcenjevati. Zblizalo je industrialno delavstvo in agrarnega producenta ter ustvarilo med njima zaupanje in medsebojno spoštovanje, ki ga nismo niti v mirnih časih opazili. To zaupanje ima tudi v političnem oziru svoje

dobre posledice, ker je trdnje strnilo vse ljudske sloje okoli skupnega, velikega cilja.

Za vsakega trpina moramo imeti odprto srce, najbolj za svojega rodnega brata. Pozno je sicer, a ne prepozno. Prihodnja zima bo hujša za revne sloje kakor katerakoli dosežanjih. Zato bi bilo dobro, ako za najhujše čase ustvarimo za revne naše sobrate organizacijo, ki bo jim nudila našo ljubezen in pomoč. Ali se ta organizacija imenuje Slovensko srce ali drugače, ali se ustanovi novo društvo ali uporabi katero obstoječih, to je postranska stvar.

Da se ta misel medsebojne podpore v težkih časih more uresničiti, stavimo svoje nade na našo skupno mater, bogo Ljubljano in na plemenitost našega narodnega ženstva. Kakor hitro pride klic iz naše prestolice, da se naj organiziramo v pomoč naših — najbednejših bratov, bo naše ženstvo zaneslo to misel v vsako vas, jo udomačilo in oživitvorilo.

Kako si naj pomagamo?

Z dežele, 6. avgusta.

Tatvine, ropi, uboji so na dnevnem redu. Časopisje bo kmalu polno samih poročil o nasilnih nastopih in lopežev proti mirnemu prebivalstvu. Toda kar je v časopisih, to še ni vse, kar se dogaja. Ako bi poročali o vsaki kokoši, puri, raci ali goski, ki nam je vkračena, ako bi navajali tatvine na poljih, bi sploh časopisom za obelodanjenje zmanjkalo papirja. O takih malih tatvinah niti nečemo govoriti, čeprav nam niso ljube. Saj vemo, da jih večinoma narekuje glad in glad je hud gospod. V mislih imamo predvsem čine temnih eksistenc, občno nevarnih ljudi, ki se pri sedanjih razmerah upajo nastopati bolj drzno in pogosto kakor kdaj prej.

Ti lopeži računajo s tem, da je sedaj moških malo in da orožniki nimajo časa, skrbeti za javno varnost. Po nedeljah in praznikih hodijo po dr. koroševih in dr. verstovskih shodih, v ponedeljek vohajo za srbofi in veleizdajalci, v torek lovijo skupno iz več postaj dezertarje, v sredo spravljajo ruske in laške vjetnike v red, v četrtek hodijo sprasevat po kletih, po čem se je prodalo vino, v petek pomagajo rekvirirani ali živino ali seno ali semeno, v soboto pa rekvirirajo sami za-se. Vprašam vas pa, ljud e božji, kdaj naj orožnik lovi tate, roparje in ubijalce. Za to nima časa.

Ljudje bodo morali misliti na to, da sami pazijo na svoje imetje in svojo varnost. Vsaka občina ali več občin skupno bo morala organizirati varnostno službo. Če smo morali stražiti telegrafne droge, železnične prehode, mostove in brvi itd., bomo imeli še vsaj tudi poguma in podjetnosti dovolj, da stražimo same sebe in svoje revne zemeljske priitkline.

Toda na kateri postavni podlagi se sme po občinah oživitvoriti taka varnostna organizacija? To je, za kar se obračamo mi z dežele na vas, veleučeni gospodje po mestih, ki sedite noč in dan pri knji-

lah in paragrafi. Prosimo, da nam poveste, na kak postavni podlagi naj osnujemo po občinah varnostne službe in katera oblika bi bila za to najprimernejša. Za to vam bomo prav hvaležni vsi rodoljubi z dežele.

Kriva prerokovanja.

Koncem leta 1916 so razni aneksionisti in vse-nemci v Nemčiji, na čelu jim znani poslanec Baumeister ter razni vsenemški listi kot „Grösseres Deutschland“, „Bergisch-Märkische Zeitung“ in še več drugih vsenemških listov, katerim se je pridružila brez vsakega pridržka nemška admiraliteta in generaliteta, izdali geslo, da je treba boj nemških podmorskih čolnov proti četverosorazumovim ladijam poostriti z vso silo. Prerokovalci so bili takrat o svojih prerokbah tudi prepričani, da bo boj nemških čolnov že v nekaterih mesecih prisilil zlasti Anglijo, da bo morala skleniti mir, kajti nemški podmorski čolni bi naj že v nekaterih mesecih preprečili vsak uvoz živil v Anglijo, jo izstradali ter prisilili, da sklene mir. Ta svoja prerokovanja so utemeljili s sledečimi točkami:

1. Nemški poostreni boj podmorskih čolnov bo preplašil Ameriko, da si ne bo upala napovedati vojne Nemčiji. 2. Za slučaj, ako bi pa vendar le napovedala vojno, bi si ne upala poslati nobenih svojih čet v Evropo, kajti utegne jih rabiti za morebitno vojno z Japonsko. 3. Ako bi pa le pošljala svoje čete v Evropo, bi nemški podmorski čolni potopili vse ameriške ladje. 4. Nemški podmorski čolni bi zaprli morsk ožino med Anglijo in Francijo in Francija ne bi mogla dobiti nobenih čet ne iz Anglije in tudi ne iz Amerike. 5. Anglija bi bila izstradana. 6. Naš odločen nastop proti Ameriki bi vse ostale nevtralne države tako preplašil, da se ne bi upale napovedati Nemčiji vojne.

Vsa ta prerokovanja in vsi ti računi so se pa izkazali za napačne in niti ena točka nemških prerokovanj se ni obistnila, kajti kljub tem nemškim grožnjam s poostrenim bojem nemških podmorskih čolnov je Amerika napovedala Nemčiji vojno. Kljub poostrenemu boju nemških podmorskih čolnov pošljata Amerika in Anglija venomer in sicer še v večji meri svoje čete na francosko bojišče. Nemški podmorski čolni tudi niso bili v stanu, da bi bili izstradali Anglijo ter jo prisilili, da bi sklenila mir, nasprotno, Anglija je postala še bolj bojovita, kakor je bila prej. Pribito je, da so nemški podmorski čolni le še bolj razsrdili Anglijo in Ameriko, ki sedaj zastavljata vse svoje bogate vire in pripomočke v boju proti Nemčiji. Japonska ni napovedala Ameriki vojne, pač pa je cela vrsta drugih držav napovedala Nemčiji vojno. Prišlo je glede razmerja med Ameriko in Japonsko še celo tako daleč, da sedaj korakajo ameriške čete združene z Japonci v Sibirijo, da tako ustvarijo na vzhodu novo fronto proti Nemčiji.

LISTEK.

Očetovi spomini.

„Kakor da je bilo lani, tako živo se spominjam na ta lep dan; Ti pa praviš, da je že 50 let tega“, tako je povzel oče, star kmet, ko sem ga vprašal, ali je bil tudi on pri ljutomerskem slovenskem taboru z dne 9. avgusta 1868; položil je „Stražo“, katero je ravno prebral, na mizo in nadaljeval:

„Razven moje poroke mi je ta doživljaj ostal v najjasnejšem spominu izza moje mladosti. Kdo bi pa tudi mogel pozabiti tisto množico ljudi, ki se je tisto lepo nedeljo zbrala v Ljutomeru!“

Jaz sem bil takrat še mlad; 17 let mi je bilo. Tistokrat sta izhajala samo „Slovenski Gospodar“ in „Slovenski Narod“, a bila sta malo razširjena, zato nismo bili tako dobro poučeni o svetovnem položaju, kakor je naša mladina dandanes. Sedaj vam je pa v najzgodnejši vasi na razpolago kak časopis.

Nekaj nedelj pred taborom smo zvedeli v Ljutomeru, da se naj zberejo dne 9. avgusta Slovenci iz Murskega polja in Ljutomerskih gor in Ljutomeru, da bi skupno povedali vladi, da nismo zadovoljni s tem, kako se postopa z nami v šolah in uradih, ter da bi skupno zahtevali, kar hočemo. Reklo se je, da bodo prišli tudi iz drugih slovenskih krajev gospodje, ki nam bodo razložili, kaj po drugod Slovenci zahtevajo, tako iz Maribora, Celja in celo še iz Ljubljane.

Moj oče, Tvoj dedek, in sosedji so se zmenili,

da se bodo skupno na velikem vozu peljali v Ljutomer, nam fantom pa so naročili, naj voz primerno okrasimo. Ej, to je bilo razburjenje in živahnega posvetovanja. Dogovorili smo se, da bomo naša „velika kola“, ki so zelena pobarvana, okrasili z zelenjem. Iz zelenih vej smo naredili na vozu nekaj šotor, dekleta pa niso z venci in šopki opletle le samo voza, ampak celo „potače“ in „branovlake.“

V nedeljo zjutraj je na našem dvorišču stal voz ves zelen in v cvetju, kakor da je prirasel iz zemlje. Petrov Franček, ki je takrat doslužil vojake, je bil določen za voznika. Ko je pripeljal konje iz hleva, so bili tudi ti vsi v cvetju in zelenju. Na tako okrašenem vozu so se oče in mati z sosedji odpeljali v Ljutomer. Mi mladina na seveda peš za njimi. Nepopisno navdušenje se nas je polastilo, ko smo videli, da se tudi iz drugih vasi pripeljejo kmetje na sitno okrašenih vozovih. V Ljutomeru nas je že čakala ne steta množica. Zbirališče je bilo v zdajšnjem „Sršenovem logu“, kjer je bil postavljen visok oder, tudi ves v zelenju, cvetju in slovenskih trobojnicah.

Prvemu govorniku, ki nam je razložil, da se že več sto let Slovenci niso smeli zbrati pod milim nebom ter da je sedaj prišel čas, ko slovenski narod sme izrekati svoje želje in jih predlagati presvitli mu cesarju ter da naj smelo upamo, da se bo godilo naši deci bolje, kot našim očakom, je grmel od vseh strani tisočeri „Živijo!“

Marsikateremu je zaigrala solza veselja v oči. Za tem govornikom je sledilo več drugih, med njimi župnik Raič, ki je povdarjal, da je res namen takratnih naših šol bil ta, da bi nas ponemčili, mi da pa tega nečemo; nakar je zagrmelo iz tisočeri

gri: „Nočemo!“ Konečno so bile sklenjene resolucije, ki zahtevajo: slovenski uradni jezik, slovenske ljudske, srednje, strokovne in višje šole ter najglavnejša, zedinjeno Slovenijo z narodno samoupravo! „Živijo“—klicem ni bilo ne konca ne kraja.

Očetu se je tresel glas, tako da ni mogel nadaljevati; obrisal si je solzo in globok vzdih mu je prisopel iz prs. Tudi jaz sem se zamislil. Slednjic sem mu segel v roko, jo poljubil, rekoč:

„Ni bil to brezploeden dan. Iskra, ki se Vam je takrat vnela v prsih, ni ugasnila; kljub peklenkim viharjem se je razžgalo v prsih tisočih v sveti, ne-udušen ogenj, ki je švignil čez meje Slovenije v dežele bratov, kjer tudi bivajo Jugoslovani; iz iskre je nastal požar, ki ga ne ugasne več nobena sila.“

Hvaležno mi je stisnil roko, zazrl se v daljavo in na ustnih se mu je pojavil miren in srečen nasmehljaj.

Prepir za Makedonijo.

Profesor Stefan J. Radosavljevič-Bdin je spisal pod naslovom „Der Streit um Altserbien“ (Das sogenannte Mazedonien)* knjižico, v kateri dokazuje, da Bolgari nimajo nikake pravice do Makedonije, ker to ni bolgarska, ampak srbska zemlja. Bolgari nimajo nikake pravice do Makedonije, sklicevaje se na na-

* Der Streit in Altserbien (das sogenannte Mazedonien) von Stephan J. Radosavljevič-Bdin, Professor a. D., Dunaj 1908, „Vorwärts“, Swobodo & Co., Dunaj, založba pisatelja.

Po zatrdilu angleških državnikov baje zavezniške vojne ladije potopijo več nemških podmorskih čolnov, nego jih more Nemčija zgraditi.

Splavale so torej po vodi lepe nade vsenemških prerokov, da bodo nemški podmorski čolni prisilili sovražnike, da sklenejo mir. Po tej poti torej ne pride demo do miru, pač pa vodi do miru samo ena pot in sicer pot trajnega sporazumljenja med narodi.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču so se Nemci na črti Soissons — Reims umaknili čez reko Aisno ter prepustili zaveznikom vse ozemlje, ki so ga zavzeli v poletni veleofenzivi med rekama Aisne in Marne. Vzhodno od Amiensa med rekama Ancre in Avre so pa Angleži udarli v nemško črto. Vzhodno od Amiensa se bije velika bitka. Angleški armadi po veljuje maršal Haig.

Angleška ofenziva.

Nemško uradno poročilo z dne 8. avgusta zvečer.

Napadi Angležev med Ancro in Avro. Sovražnik je vdrl v naše postojanke.

Nove nemške divizije na zapadu.

Pariški „Tems“ poroča, da so pritegnili zdaj Nemci nove, sveže ter izborna izvežbane divizije na zapadno bojišče, ki se glede prejšnjih, manj izvežbanih zelo odlikujejo. Nemčija je nadalje spravila na fronto ogromno število strojnih pušk in velikanskih topov najnovejšega sistema, s kakoršnjim obstreljujejo Pariz.

„Nemčija mora biti kaznovana!“

Poročevalec lista „Times“ brzojavlja, da je javno mnenje v Zedinjenih državah ostro naperjeno proti Nemčiji. Kaznovati se jo mora v gospodarskem oziru, ker je odgovorna za vojsko. Glede dovoza surovin, ki bi jih rabila Nemčija, bodo četverosporazumove države napravile sporazumni sklep, da Nemčija ne sme dobiti po vojski nobenih surovin iz četverosporazumovih držav. Nemčija mora biti na vsak način »kaznovana«.

Lloyd Džorž o miru in vojni.

Lloyd Džorž je govoril v angleški poslanski zbornici in je med drugim izvajal: Pred 4 leti se je britska država odločila, da zastavi vso težo svoje moči v tej največji svetovni vojni. Ne morda zato, ker je bilo napadeno britsko ozemlje, ampak zato, ker je bilo kršeno narodno pravo. Ako bi bili zavezniki premagani na morju, bi bila s tem

rodnostni princip, ker je prebivalstvo Makedonije popolnoma slovanskega pokolenja, dočim so Bolgari le poslovanjeni Tataři. Pa tudi na zgodovinske pravice ne Bolgari ne morejo sklicevati, ker je bila Makedonija vsega skupaj le 95 let in še to v dveh presledkih. Pisatelj dokazuje z gledi, da je makedonsko krah, pod bolgarsko oblastjo.

narečje bližje srbskemu, nego bolgarskemu jeziku in povdarja pred vsem, da narod v Makedoniji povsod praznuje takozvano Slavo (rodbinski praznik) ki je Bolgari ne poznajo. Isto velja tudi o narodnem pesništvu.

To bi bila kratka vsebina knjižice, ki jo je pa cenzura močno pristigla.

Novega nam pisatelj v tej knjižici sicer ni povedal nič in vse stvari, ki jih on tu pripoveduje, so nam bile že znane. Makedonci v resnici ne govore ne bolgarskega, ne srbskega jezika, ampak narečje, ki je v sredi med obema. Zato imajo tako prvi kakor drugi isto pravico ali nepravico, da reklamirajo Makedonijo za-se. Ko je bila Makedonija še turška dežela, so prebivalci odgovarjali na vprašanje, ako so Srbi ali Bolgari: „Mi danes nismo ne eno ne drugo, ampak turški sužnji. Pridite in rešite nas! Ako nas bodo rešili Bolgari, bomo Bolgari, ako nas pa bodo rešili Srbi, bomo Srbi.“ V tem smislu se je smatrala tudi srbska, oziroma bolgarska propaganda v Makedoniji za časa turškega gospodstva za politično in ne za narodno. Pripadništvo bolgarski ali srbski — stranki se je torej motrilo bolj s političnega nego narodnostnega vidika.

Tako je v Makedoniji tudi še danes. Ako pride dežela pod Bolgarijo in dobi bolgarske šole, postane tudi prebivalstvo tekom ene generacije bolgarsko, če pa postane srbska, bo tudi prebivalstvo srbsko. Treba ravno pomisliti, da se tu ne gre za narodnost, oziroma razliknost jezika, ampak enostavno samo za razliknost narečja.

Ali se tedaj otroci v šoli uče srbski ali bolgarski, je to popolnoma vseeno, ker jim je en jezik ravnotako blizu kakor drugi.

Za nas torej stoji samo dejstvo, da so Makedonci Jugoslovani in nič drugega. Kaj pa postanejo v bodoče, to je odvisno od njih bodoče državne pripadnosti.

vojna končana, dokler mornarica ni premagana, Nemčija ne more nikdar zmagati. Ko se je začela vojna, je imela angleška mornarica 2 1/2 milijona ton ladijskega prostora, sedaj jih ima s pomožno mornarico 8 milijonov ton. Obdala je Nemčijo z nepredorno ograjo. Uničila je do sedaj najmanj 150 podmorskih čolnov, od teh več kakor polovico v zadnjem letu. V teku zadnjih dveh let, so Nemci dvakrat poskusili, da izsilijo zmago. Enkrat na morju, drugikat na suhem. Poskusili so ofenzivo na suhem, ker se je ofenziva na morju porušila.

O sedanjem vojnem položaju od 21. marca t. l. je rekel Lloyd Džorž: Cilj sovražnika je bil, da izsili vojaško odločitev še to leto, predno bi mogla priti ameriška armada. Naše izgube na mrtvih, ranjenih, vjetih in na materialu so bile znatne. Toda tekom 14 dni smo poslali preko kanala 268.000 mož in tekom enega mesca 356.000 mož. Vsi zgubljeni topovi se se nadomestili število strojnih pušk se je celo pomnožilo. Nemška ofenziva proti Francozom je bila ustavljena in Nemci poginani nazaj. Nevarnost še ni minula. Toda samo optimist v nemškem generalnem štabu more še verovati, da bi se mogel posrečiti Ludendorffov načrt, da dovede še to leto do odločitve. Uspeh zaveznikov obstoji v hitrosti, s katero nadomeščamo svoje izgube na hitrem prihodu Amerikancev in enotnosti vrhovnega poveljništva. Amerika ima na Francoskem močno zmagovito armado, ki se more primerjati z najboljšimi četami. Prevažanje ne bo prenehalo, dokler Fochova armada ne doseže števila Nemcev.

Mi nimamo niti najmanjšega razloga, da bi se vmešavali v razmere ruskega naroda. Ne smemo pa pomišljati, da mi z vsemi sredstvi, ki jih imamo na razpolago, pripomoremo do njegove svobode. Edina želja Čeho Slovakov je bila, da zapuste Rusijo in da bi se na zahodni fronti borili za zavezniške. Naša edina želja je bila, da jim pomagamo.

O vprašanju miru, je rekel Lojd Džorž: Verujem na zvezo narodov, a njen uspeh odvisi od razmer, pod katerimi se uresniči. Imeti bo morala moč, da izsili odločitev pravičnosti. Ko pokažemo sovražniku, da taka moč obstoji, pride mir, a preje ne.

Ne moremo skleniti nikakega miru tako dolgo, dokler imajo oni, ki so Rusiji in Rumuniji naložili te mirovne pogoje, vodstvo vlade v deželi glavnega sovražnika. Potrebno je, da bo Nemčija v tej vojni premagana ker ako se to ne zgodi in ne pride do zveze narodov, bi nemški meč pri vsakem sklepanju, udaril na posvetovalno mizo. Konec Lloyd Džorževega govora je bil sprejet z živahnim odobravanjem.

Italijansko bojišče.

Razven artilerijskih bojev nobenih pomembnih vojnih dogodkov.

Albansko bojišče.

Vsled neznosne vročine razven živahnih zračnih bojev razmeroma mirno.

Bolgari nezadovoljni?

„Corriere d' Italia“ poroča, da so postale razmere med Turki in Bolgari zelo napete. Ob Marici je baje prišlo do spopadov. List piše, da v Bolgariji nezadovoljnost radi sedajne vojne dan za dnem raste. — Uradno se iz Sofije to poročilo demantira.

Čehoslovanski zmagovalci.

Iz Stockholma poročajo, da Čehoslovaki polagoma prodirajo proti zahodu in se polasčajo mesta za mestom. Čehoslovaki so v vseh mestih, ki so jih zaseli, razpustili sovjetove odbore. Sedaj, ko so češkoslovaške čete ojačene z japonskimi, so Čehoslovaki poslali sovjetovi vladi ultimatum. V ultimatu grozijo s tem: Če bi sovjetova vlada poskušala prodreti s svojimi četami v Ural, bodo Čehoslovaki s svojimi zavezniki takoj vse potrebno ukrenili, da se Rusija čisto izstraža.

Severozahodno od Vladivostoka so se te dni vršili večji boji med boljševiki in Čehoslovaki. Boljševiki so se po 24urnem boju morali umakniti pred češko-slovaško premočjo. Na strani Čehoslovakov so se borili Francozi, Japanci, Angleži, Amerikanci in Kitajci.

Angleži v Vladivostoku.

Dne 3. avgusta sta se v Vladivostoku izkrcali dve angleški brigadi.

Politične vesti.

Kat. Tiskovno društvo v Ljubljani. Na občnem zboru K. T. D. v Ljubljani dne 6. t. m. je zmagala lista, predlagana od odbora. Susteršič-Lamperova opozicijska klika je propadla. Oficijska lista je dobila 426, opozicijska pa samo 175 glasov. Občnega zbora se je udeležil tudi presvitli g. knezoškof, kateremu so prirejali zborovalci živahne ovacije. Občni zbor K. T. D. je pokazal, da ogromna večina kranjske duhovščine obsoja protinarodno, hinavsko in nečedno rovarjenje Susteršičijancev. — Takoj po občnem zboru se je sešel novoizvoljeni odbor ter se konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen prelat And. Kalan, za podpredsednika kanonik Janez Sušnik, za tajnika katehet dr. Gregor Pečjak, za blagajnika kanonik dr. Ferdinand Čekal. — Katoliška Tiskarna v Ljubljani, čegar lastnik je K. T. D., je največje in najmoderneje podjetje na jugu.

Hrvati in Madžari. Hrvatski poslanec baron Rajčić je v seji ogrsko-hrvatskega državnega zbora zahteval v imenu Hrvatov zadoščenje glede svoječasnih veleizdajniških obdolžitev posl. Szmerasanyja. Protestiral je proti izrazu »honvedstvo«, kakor ga je rabil ministrski predsednik. Rajčić je podal v imenu hrvatskih poslancev izjavo, v kateri povdarjajo, da se iz državnopravnih razlogov ne morejo udeležiti posvetovanj in glasovanja o zakonski predlogi glede »ogrškega honveda«, ker označba »kraljevsko ogrski honved« ne odgovarja določilom nagodbenege zakona (Min. predsednik: »Oho!«) Min. predsednik je v svojem odgovoru podal izjavo, ki ne odgovarja v prid državnemu zakonu, ki se na Hrvatskem niso nikdar priznale in se tudi v bodoče ne bodo priznale kot prave. (Wekerle: »Bomo videli!«) Končno izjavi, da bodo Hrvati vstrajali pri svojem stališču.

Prihodnja seja državnega zbora bo 13. sept. Parlament bo zboroval samo nekaj dni, da reši, kakor želi vlada in Nemci — predloge o novih davkih. Redno zasedanje zbornice bo v oktobru.

Stanek pri Hussareku. Načelnik Češkega Svaza Stanek, je bil dne 8. t. m. sprejet od min. predsednika v avdijenci.

Prepovedan shod. Mariborsko okrajno glavarstvo je prepovedalo shod poslanca Piškega prihodnjo nedeljo, dne 11. t. m. v Račah. Okrajno glavarstvo, ki z vsem pritiskom zahteva od kmetov zrnja, krompirja, sena, slame in živine, ne dovoli, da bi se volilci pogovorili s svojim poslancem.

V smrti ga je pogljal zaradi majniške deklaracije. Poslanec dr. Korošec in tovariši so vložili na domobranskega ministra naslednjo interpelacijo: „V nekem koroškem nemškem listu je čital rezervni častnik učitelj Schiestl v neki polemiki proti pristašem jugoslovanske deklaracije tudi ime koroškega Slovenca iz Roža, Simona Černe, ki je služil pri njegovem oddelku (gorski strelci št. 1. druga stotnija). Nemško-radikalnemu ljudskemu izobraževalcu in častniku je udarila kri v glavo. Sklenil je takoj, da se ostro mašuje nad možem, ki je užival velik ugled pri celi stotnji in je bil že trikrat odlikovan. Pred vsem ga je opsoval kar najhuje pred celo stotnijo z vsemi možnimi psovkami, med katerimi ste se seveda ponovno nahajali besedi veleizdajalec in ropar. Nato ga je dal aretirati in odpeljati v spremstvu treh vojakov z nasajenimi bajoneti. 14 dni ga je imel v zaporu, tekom katerega časa ga je večkrat dal poklicati k sebi v stotnijsko pisarno, da si je ohlajal na njem svojo jezo. Ubogi Černe je moral molče prenašati izbruhe besnosti te divje nemškonacionalne živine in je strahovito trpel zaradi poniževanja s strani častnika učitelja. Slovenec, v svesti si, da pri volikih glede gonje proti Jugoslovanom, ki se je vendar uvedla od zgoraj, ni pravice zanj, da je popolnoma izročen na milost in nemilost nesramnemu postopanju svojega stotnijskega poveljnika. je sklenil, da se enkrat za vselej reši svojega predstojnika: izvršil je samomor. Vprašamo e. kr. domobranskega ministra: 1. Ali je pripravljen, kar najhitreje preiskati ta slučaj in takoj objaviti izid preiskave? Ali je pripravljen, rezervnega častnika, ki ima smrt Simona Černe na svoji vesti, poklicati na odgovor zaradi politične mržnje, zaradi zlorabe poveljniške in disciplinarne oblasti in ga odstraniti iz službe? Ali je pripravljen, preučiti nemškonacionalne častnike, kako se jim je vesti v službi in napraviti konec politični gonji le-teh ljudi? 2. Ali je pripravljen poskrbeti za polno zadoščenje svojem Simonu Černetu?“

Vsenemci in admiral Holtzendorf. Berolin, 5. avgusta. K odstopu šefa admiralnega štaba pl. Holtzendorfa piše vsenemška „Deutsche Tageszeitung“: Javna tajnost je, da je bil poklican pl. Holtzendorf na svoje mesto svoj čas na izrecno zahtevo takratnega državnega kancelarja Bethmann-Hollwega, in da je pomenjalo to imenovanje uspeh kancelarjeve stranke proti vsenemcem, posebno pa proti Holtzendorfovemu predniku velikemu admiralu Tirpitzu. Zato je bil že skrajni čas, da je izginil še ta zadnji ostanek iz žalostne Bethmannove perijode. Holtzendorf se je sicer uklonil zahtevi vojaških krogov in pristal na podmorsko vojno, a zastopal je vedno zmernejše stališče. Zgodovina nemške mornarice bo morala z obžalovanjem zabeležiti, da Holtzendorf ni znal priporiti nemški vojni mornarici ugleda, ki ji gre. — Vsenemško glasilo sklepa z nado, da bo Holtzendorfov naslednik admiral Scheer razvil podmorsko vojno do najskrajnejših mej.

Lord Churchill o Nemčiji. V pismu na svoje volitve pravi Churchill: Zmagati moramo, nismo še zmagali. Ti dve trdi dejstvi obvladujeta vse dokazovanje, ki je nam ne daje obup ali izdajstvo. Nemski narod krvavi in trpi pod slabo prehrano. Sila Nemcev se mora zlomiti, mi moramo ostati stanoviti. — Trije strašni dogodki so zadeli Nemčijo letos: Njeni napadi na anglesko-francoske armade so bili zavrnjeni, vojna podmorskih čolnov je bila brezuspešna, in ameriške armade prihajajo v Evropo v tako velikem številu, da se obeta moč zaveznikov povečati v veliko premoč. Če bi sklenili sedaj mir, ko Nemčija navidezno triumfira, a je v resnici omajana, bi utisnili svojemu narodu za generacije pečat poraza. Pod nobenim pogojem ne moremo ustaviti sovražnosti poprej, predno ne bodo nemške armade odločilno porazene in pred nemški narod prostovoljno in končno ne zlomi sistema, ki je zapeljal ta narod v toliko strašnih zločinov. Sicer ni mogoče dovoliti Nemčiji, da vstopi v zvezo narodov.

Nesporazumljenje med Lloydom Georgejem in Sonninom. „Neueste Züricher Nachrichten“ poročajo, da je Lloyd George nevoljen na Sonnina, ker se trdovratno brani pritrditi jugoslovanskim načrtom, katere v Londonu protežirajo. List spominja na to, da je Sonnino še le na pritisk od strani Lloyd Georgeja umaknil poročilo o italijanskem protestu proti jugoslovanskemu dnevu.

Naslednik umorjenega maršala Eichhorna. — Nemški cesar Viljem je imenoval za naslednika umorjenega nemškega maršala pl. Eichhorn generalnega polkovnika grofa Kirchbacha, ki je že odpotoval v svoj glavni stan v Kijev in prevzel vrhovno poveljstvo nemških in avstrijskih čet v Ukrajini.

Dr. Hoffmich, nemški poslanik v Moskvi, je bil te dni brzojavno odpoklican, da osebno poroča v Berlinu nemški vladi o položaju v Rusiji.

Deželnozborske volitve na Nižje Avstrijskem. Krščanskosocialni list »Volksfreund«, prinaša uvodnik nižjeavstrijskega deželnega glavarja princa Lichtensteina, v katerem povdarja ta potrebo da se nemudoma razpiše nove volitve v nižjeavstrijski deželni zbor, ki naj se brez odlašanja sestane. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bodo volitve res že jeseni razpisane, ker gosponari deželni zbor že med celo vojno brez kontrole in brez postavne odobritve dežel. zboraj kar je dovedlo v deželnem gospodarstvu do nevzdržnih razmer. Novi deželni zbor bo najprej uredil gospodarstvo, potem pa razpravjal o volilni reformi.

Tedenske novice.

Tržaški škof — tajni svetnik. Cesar je tržaško-koprskemu škofu dr. Andreju Karlinu podelil brez pristojbin čast tajnega svetnika. Škofu gre od sedaj naslov „ekscelenca“.

† **O. Gabrijel Schmitzbauer.** Iz St. Lamberta na Gornjem Štajerskem nam piše prijatelj: Umrl je dne 5. t. m. v tukajšnjem benediktinskem samostanu č. g. o. Gabrijel Schmitzbauer. Maturiral je leta 1882 v Mariboru ter bil takrat učenec dr. Žagarja in dr. Pajeka. Kot trden Nemec se je naučil slovenskega jezika in ga je še sedaj rad govoril, če je bila prilika, v jepi gramatično pravilni slovenščini. Bil je eden istih redkih Nemcev, ki je trdil, da so naše zahteve in nazoni pravični in utemeljeni. Rajni je bil dobro znan v krogu slovenske duhovščine. Bodi mu zemljica lahka!

Iz poštne službe. Poštarica Magdalena Lopan je imenovana za poštarico v Žetalah.

Iz učiteljske službe. V Slivnici pri Mariboru je učitelja.

na tamošnji 4. razredni ljudski šoli razpisano mesto

Novi komorniki. Naš cesar je imenoval celo vrsto novih komornikov, med temi tudi barona Pija Twickel, grajščaka v Mariboru.

Avstro-ogrška banka ima sedaj 24 milijard K bankovcev v prometu, med tem ko je samo 280 milijonov K zlata in srebra v njenih trezorjih.

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje dne 8. septembra t. l. v Trstu izredni občni zbor. Natančna pojasnila in dnevni red prinese prihodnja številka »Jugoslovanski Železničar.«

Cesarska slavnost v Mariboru, ki jo priredi ob vsakem vremenu v nedeljo, dne 18. t. m., Dramatično društvo, bo po vseobčnem zanimanju, ki vlada povsod zanj, prava ljudska slavnost. Slovenskega človeka, naj je to kmet, uradnik ali delavec, teži ta strašni vojni čas zlasti letos v posebni meri. Zato porabi vsakdo z veseljem vsako priliko, ki mu nudi malo razvedrila. In za razvedrilo bo poskrbelo Dramatično društvo v polni meri. Godba, petje, srečolov in šaljiva pošta, harmonike v kleti za mladino: vse to bo pomagalo preganjati za nekaj ur oblake skrbi. In preskrbljeno bo letos tudi z zadostno množino hladnega piva. Skrb za mize in stole je prevzel letos odbor Dramatičnega društva sam.

Cesarska slavnost v Mariboru, ki jo priredi Dramatično društvo v nedeljo, dne 18. t. m., ob ¼. uri popoldne v vseh spodnjih prostorih Narod. doma, ima sledeči spored: 1. Godba. 2. Petje društvenega zbora. 3. Slavnostni govor (prof. Voglar). 4. Petje. 5. Srečolov. 6. Šaljiva pošta. 7. Prosta zabava (harmonika v kleti za mladino). Vstopnina 2 K.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Blaž Oistrez iz Šiške pri Ljubljani, zbirka sprevodnikov državne železnice 650 K; Martin Ročnik, gostilničar v Zavodnjem, 10 K; Jakob Vrečko v Mariboru po g. dr. Glaserju iz neke kazenske zadeve 20 K; Kmetiška zadruga v Račah 20 K; poročen. Janko Goliat na Dunaju 10 K; Iv. Kejžar, nadrevident južne železnice v Ljubljani, nabral na sestanku jugoslovanskih železničarjev v Kranju dne 14. julija v priznanje g. dr. Korošcu za zastopanje jugoslovanskih železničarjev 80 K; Franc Goričan, potovalni učitelj v Višnjivasi, zbral na prijateljskem sestanku v Višnjivasi 23 K; Marija Kukovič pri Sv. Duhu-Loče 6 K; upravnništvo „Slovenskega Naroda“ 215 K; V. Oražen, nadporočnik v Ptuj, 20 K; Jakob Satošnik, kaplan v Dolu pri Hrastniku, 50 K; dobiček gledališke redstave v Hrastniku dne 21. julija 150 K; gđ. Henrika Golob v Mariboru nabrala 25 K; Maks Stefanciosa, Stojno selo pri Rogateu, daroval nadporočnik-sodnik Potočnik iz Idrije ob priliki obiska jugoslovanske rodbine Stefanciosa pri Sv. Florijanu K 100; Neoznan, Sv. Trojica v Halozah, 40 K; Ivan Ravbar, nadučitelj v Črešnjicah, 10 K; dr. F. Gerlovič v Ljubljani 20 K; Josip Zemljič v Črešnjicah potom Posojilnice v Gornji Radgoni 30 K; računski podčastnik Franc Skerbinjek in poddesetnik J. Poznič nabrala med slovenskimi vojaki 9. poljske stotni 26. strelskega polka 171 K; Ivan Veselič, veletržec v Ormožu, 50 K; Viktor Kukovec, tovarnar v Ljutomeru, 100 K; gđc. Fr. Rebolj, učiteljica v Žičah, nabrala 148 K; Radoslav Vivod, c. kr. davkar v Sevnici, 50 K; Fr. Zore v Konjicah 20 K; upravnništvo „Slovenskega Naroda“ 56 K; iz nabiralnika v Nar. domu 97.93 K; iz nabiralnika pri Golecu K 11.07 in K 25; po Ciril-Metodovi podružnici na Vranskem P. Majdič 250 K, Lavoslav Schwenner 100 K, vesela družba pri Brinovu 20 K, skupaj 370 K; Valentina Kaukler v Ptuj, nabrano v Spuhlji, Gerncih, Rogoznici in Buđini v spomin 30. maja 1917 po vrlih okoličanih 339.50 K; dr. Josip Malerič, okrožni zdravnik v Črnomlju (po g. dr. Korošcu) v spomin prvega belokranjskega tabora Vinica 464 K, Črnomelj 421 K, Dragatuš 115 K, skupaj 1000 K; Šentpetersko prostvetno društvo v Ljubljani, dar članov, nabrano o priliki izleta k Sv. Katarini 100 K; upravn. „Slov. Naroda“ K 343; Neimenovana nabrala v Lehnju in sicer so darovali: Jos. Fornezzi 20 K, Ida Rebernik 26 K, Jos. Osvald 40 K, Marica Osvald 10 K, Ivana Osvald 10 K, Maks Osvald 5 K, Jožef Osvald 5 K, Marija Klemen 4 K, Micka Klemen 1 K, Franc Klemen 1 K, skupaj 116 K; Franc Napotnik, Tepanjski vrh, 50 K; Ciril-Metodova podružnica v Zalcu, dar tržke občine, 50 K; Tomaž Kamšek v Spodnji Ložnici, 20 K; dr. Fr. Kolterer v Trstu 20 K; dr. Hinko Ergolič v Trstu 20 K; Franc Cvetko v Trstu 20 K; Justina Cvetko 10 K; Anton Lasbaher, kaplan v Celju, zbralo celjsko pevsko društvo v veseli družbi K 105; Maks Glaser v Selnici 5 K; Drago Sirec, nabral v družbi v St. Juriju ob južni železnici pri „Cestnem Jožeku“ 62 K; Milica Pušenjak v Ljutomeru, nabrala v veseli preleški družbi pri Kapeli 22 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice — Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom). — Šolski odsek.

Južnoštajerska hranilnica v Celju bo oddala podpore iz jubilejske ustanove Cesarja Franca Jožeta I. in Spodnještajerske jubilejne ustanove učenec ali dijakom slovenske narodnosti, ne oziroma se na kakovost in ne na mesto šole, katero obiskujejo. Prosilci za podpore iz Cesarja Franca Jožeta I. jubilejske ustanove morajo biti pristojni v okraje: Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Gornji Grad, Sevnica ali Vransko, oni za podpore iz Spodnještajerske jubilejske ustanove pa smejo biti tudi iz drugih krajev. — Prošnje je vložiti do dne 1. septembra t. l. pri Južnoštajerski hranilnici v Celju ter jim priložiti ubožno spričevalo, domovnico in spričevalo o zadnjem minolem šolskem tečaju ter mora imeti prosilec najmanj prvi napredovalni razred. Visokošolci pa se morajo izkazati s spričevali o državnih izpitih, oziroma s potrdili dveh docentov glavnih predmetov o dovoljnih pri njima opravljenih zasebnih izkušnjah, z indeksom, ki svedočuje pohajanje predavanj v minolem in vpis v tekočem tečaju. Podpore smejo dobiti tudi začetrniki v javnih službah.

Atera Ačko. „Slov. Narodu“ poročajo iz Slov. Bistrice: „Letos spomladi je vojaška komisija pod vodstvom vpokojenega davčnega uradnika Kahlerja rekvirirala krompir v pohorski občini Osel. Komisija je postopala zelo strogo in je kmetom odvzemala celo semenski krompir, vojaki pa so pri nekaterih hišah na lastno pest za sebe rekvirirali tudi suho sadje in jajca. Ko se je domači občinski predstojnik Ačko takemu postopanju uprl, so ga vojaki nagurali z revolverjem. Ačko je šel v gostilno in se na jezo napil, zvečer pa je pregovoril svojega pastirja Ferdinanda Borko, da sta spečo komisijo, ki je prenočevala v njegovem hramu, napadla. Kahler se je pravčasno zbudil in se mu ni zgodilo nič hujšega, kakor da je dobil tri lahke telesne poškodbe. Zato je 5. J. Ačko od mariborskega okrožnega sodišča obsojen zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 153 kaz. zak. na 8 mesecev ječe in ima Kahlerju, za tri odrtine, plačati 500 K bolestnine; Borko pa je dobil 3 mesece ječe. Vsled vsklica državnega pravdnictva je višje deželno sodišče v Gradcu zvišalo kazen J. Ačko na 15 mesecev, Ferdinandu Borku pa na 6 mesecev ječe. Tako je višje deželno sodišče v Gradcu zopet izreklo eksemplarično kazen za Spodnještajersko, kakor smo jih bili vajeni v začetku vojne leta 1914 in 1915, samo da je sedaj zadela stroga kazen nekega župana, ki je bil znan nemškutar in šarjerčijaneec.“

Jugoslavija Jugoslovonom. Pod tem naslovom je izšla knjižica, ki razpravlja na poljuden in pri-

prost način o bistvu in pomenu jugoslovanskega vprašanja. Knjižica obsega statistične podatke o številu Jugoslovancev, o velikosti jugoslovanske zemlje, prinaša kratke zgodovinske podatke, opisuje položaj, v katerem se nahajajo danes Jugoslovani in vzroke, ki so dovedli do majniške deklaracije. Knjižica zaključuje z besedami pok. dr. Kreka: „Vi vsi, ki ste seme jugoslovanskega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni vse svoje zmognosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečevali naši jugoslovanski državi za njen procvit in blagostanje!“ Knjižica se prodaja v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena s poštino vred 50 v.

„Veleblagorodni g. Posojilnica von Gornji Radgoni v Radgoni, Štajersko.“ (Hochwohlgeboren Herrn Posojilnica von Gornji Radgoni in Radkersburg, Steiermark.) Kdo pozna tega veleblagorodnega, viteškega gospoda s tem čudnim plemenitaškim imenom? Gotovo nikdo drugi, kakor visoki in učeni gospodje okoli društva Srebrnega križa na Dunaju, kateri so napisali tak naslov neki pošiljatici Posojilnici v Gornji Radgoni, ker seveda niso vedeli, da to ni plemenitaš, temveč zadruga. Ako bi napravil tako neumnost kak slovenski uradnik, gotovo bi izgubil radi popolne nesposobnosti takoj svojo službo. Nemci pa seveda lahko uganjajo brez škode vsako tako neumnost.

Okrajni šolski nadzorniki podržavljeni. Naučni odsek državne zbornice je sklenil, da se podržavijo vsi okrajni šolski nadzorniki in sicer tisti, ki so vzeti iz ljudskošolskega učiteljstva, pridejo v 8. činovni razred, za tiste šolske nadzornike pa, ki so dovršili vseučilišne študije, pa velja status, kot je določen za srednješolsko, oziroma državno srednje, ali visokošolsko učiteljstvo. Tri petine okrajnih šolskih nadzornikov pa pride v 7. činovni razred.

Poštna pristojbina zvišana. V teku svetovne vojne so bile poštna, brzojavna in telefonska pristojbina v Avstriji že dvakrat zvišane in sedaj so jih vnovič zvišali. Zvišanje poštne pristojbine se je baje moralo izvršiti iz vzroka, ker ima poštna uprava v tekočem letu baje primanjkljaj, ker so zvišali draginske doklade za poštne uslužbence za 116 milijonov, pokojnine pa za 22 milijonov K. Zvišali so to krat precej občutno vse pristojbine. Za navadno pismo, kojega teža znaša do 20 gramov, je dosedaj veljala pristojbina 15 v, odslej pa bo veljala 20 v in za vsakih nadaljnjih 20 gramov po 5 v več. Pristojbina za dopisnice je zvišana od 8 na 10 v. Za tiskovine v notranjem prometu ostanejo v veljavi dosedanje pristojbine, pač pa so zvišane one v prometu z Ogrsko, Bosno, Hercegovino in Nemčijo in sicer do 50 gramov 5 v, do 100 gramov 12 v in za vsakih 50 gramov za 3 v več. Za denarna pisma v notranjem prometu je zvišana pristojbina za vsakih 300 K na 10 v. Za zasebne poštna zavojte velja določilo, da mora pristojbino vselej plačati samo odpošiljatelj, ne pa naslovnik. Za poštna zavojte težke do 5 kg znaša v bodoče pristojbina ne več 60 in 80 v, ampak 1 K. Za vzorce je pa doklada zvišana od 30 na 60 v. Za ekspresne pošiljate bo znašala v bodoče pristojbina za poštna zavojte namesto 50 v — 1 K in za ekspresna pisma ne več 30 v, ampak 60 v. Poština za dostavljanje ekspresnih pošiljatev je pa zvišana od K 1.50 na 2 K. Za vsako brzojavko je plačati 20 v več. Zvišane so tudi telefonske pristojbine. Pripomni se, da bodo nove poštna, brzojavna in telefonska pristojbine stopile v veljavo dne 1. septembra t. l. Zvišanje poštne pristojbine bo vrglo poštni upravi na leto okrog 63 milijonov K.

Dopusti za obnovev vojakom-vjetnikom, ki so se vrnili iz Rusije. Ker se še vedno dogaja, da dobe naši vojaki, ki so dospeli iz Rusije, premalo dopusta in se bo morda, kot je sporočilo vojno ministrstvo, vrnilo v doglednem času zopet precejšnje število vojnih vjetnikov, med temi bodo menda tudi Jugoslovani, podajamo v naslednjem vsebino dotičnega vojaškega odloka glede dopusta. Odlok je izdalo armadno višje poveljstvo in noši številko 131.113. Ta odlok določa, da se zviša dosedaj veljavna dopustna doba od štirih tednov na osem tednov. Onim vjetnikom, ki prebivajo v po vojni prizadetih krajih, pritiče pa 12-tedenski dopust, da se jim omogoči obnoviti prejšnje svoje gospodarske razmere. Vsi oni vojaki pa, ki se pred odhodom na fronto, iz kojega si bodi razloga niso dobili 8., oziroma 12-tedenskega dopusta, morajo dobiti ta dopust iz fronte in sicer povodom prvega dopusta iz fronte. Vsi oni naj torej, ko bodo prišli na prvi dopust iz fronte, javijo svojim poveljnikom, da se dobili premalo dopusta.

Kolkovanje prošnji za oprostitev. C. kr. fin. ministrstvo je odredilo, da morajo biti prošnje za oprostitev črnovojnikov od črnovojniške službe kolkovane z 2 K in priloge z 50 v. Kjer ni prošnje, mora biti z 2 K kolkovana oprostitevna razvidnica II, oz. razvidni seznam o oprostivah II. Kolkovanja so prosti uradi, železnice, Rdeči križ, pomožna društva in obrati, ki so pod vojaško oblastjo. Oprostivne razvidnice II in razvidne seznamke je kolkovati na oni strani, kjer je podpisan prosilec.

Novih naborov ne bo. Ogrski tisti so spet razširjali vest, da se bodo vršili novi nabori za 25—49letne črnovojnike v mesecu septembru t. l. S pristojne strani v Budimpešti se sedaj poroča, da je ta vest brez vsake podlage in da ne bo novih naborov.

Gorek zajutrek za potrebne šolske otroke v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da hoče urad za ljudsko prehrano potrebnim šolskim otrokom v Avstriji oskrbeti gorek zajutrek. Na podlagi poročil političnih deželnih oblasti se je ugotovila potreba posameznih kronovin za vojno zmes in sladkor za to

akcijo in pripravila se je znatna množina sladkorja in kavine zmesi.

Gospodarske novice.

Slov. spodnješt. čebelarstvo društvo. Člani, ki želijo sladkor za jesensko krmljenje, naj to prijavijo sodniku g. Zdolšek na Laškem in zraven povedo: Koliko ljudstev so imeli spomladi, koliko jih imajo na koncu julija 1918 in koliko jih bodo vzimili. Opomni se, da se bo sladkor v smislu uradnih predpisov dal le revnim čebelarjem in za take panje, ki so res potrebni. Tudi zahteva oblast od vsakega plemenjaka po 1 kg medu, seveda ne zastoj, od tistih čebelarjev, ki dobivajo sladkor za čebele. Te prijave je v poslati do konca avgusta Zdolšek, na poznejša se ne bo oziralo. Kakor lani, se bo razdelitev odkazane-ga sladkorja vposlala tvrdki Urbach v Pragi, ki ga bo po plačanih kupninah razposlala. Stal bo v Pragi okoli 2.40 K 1 kg. Dalje mora vsak član najpозnejše do konca meseca septembra društvu naznaniti, koliko je pridelal medu in voska ter koliko rojev je razpečal, ker tudi to zahteva oblast in se potrebuje tudi za letno poročilo, da se iz tega razvidi delovanje društva.

Nove vodilne cene za med. „Slov. Čebelar“ poroča: Dne 28. maja t. l. je določila c. kr. osrednja komisija za določitev cen v c. kr. urado za ljudsko prehrano na Dunaju v navzočnosti zastopnikov čebelarjev Mucka in Wchiraba nove vodilne cene za med. Zastopniki čebelarskih interesov sta imela napram komisiji težko stališče, ker je ta vstrajala na tem, da se uvedejo najvišje cene, da se med čebelarjem kar kratkomalo odvzame, in neki govornik se je povselpelo do gorostasne zahteve, da se čebelarjem dovoli samo nek gotov dohodek iz čebelarstva. Po raznem semintju in previdnem posredovanju dr. Böhma so se vendar določile naslednje vodilne cene: za točeni med pri čebelarju 1 kg po 16 K, pri prodaji na debelo po 17.70 K in pri prodaji na drobno 20 K. Pod prodajo na debelo je umeti prodajo trgovcu, pod prodajo na drobno pa ono naravnost užitniku ali konsumentu. Če prodaja čebelar med naravnost užitniku, ga sme torej zaračunati po 20 K brez posode. Prešani med pa ima sedaj vodilno ceno po 11 K, oziroma po 12.70 K in 14 K 1 kg. — Čudimo se, da smejo tovarnarji umetno narejeni med, razne sirupe ter enako, manjvredno robo prodajati po 30, 40 in 50 K. Seveda gospodje pri zeleni mizi na Dunaju imajo svoje misli.

Na dunajski borzi je bilo začetkom tega tedna živahno poslovanje. Kurzi niso sicer šli visoko navzgor, vendar so avancirali za par poenov. Večje povpraševanje je bilo po paroplovni, premogovni, orožarskih in mlinarskih delnicah. Veliko zanimanje je bilo za delnice državnih železnic. Avstr. kreditnega zavoda in za Skodovke. Posebno budimpeštanska klientela je nastopila kot kupovalka ter podprla na ta način kurze. — Budimpeštanska borza je pričela ta teden s pravcato „hausse“. Kurzi so poskočili za 15 do 100 poenov. „Hausse“ je vladala na celi črti, posebno pa glede vodilnih papirjev. Zakaj so poskočili kurzi, se ne ve; meni se, da je ta „hausse“ samo posledica preobremenitve budimpeštanskega trga s papirnatim denarjem. Budimpešta ne ve, kaj da bi pričela z denarjem in radi tega ga nalaga v vse možne papirje, ki kažejo le količjak šans.

Transportno dovoljenje za sadje. „Wiener Z.“ priobčuje naredbo urada za ljudsko prehrano, po kateri se najmanjša množina, za katero velja pri pošiljkih jabolk, hrušk ali češpelj in sliv transportno dovoljenje, znižuje od 50 na 20 kg. Od 1. oktobra dalje je treba za vsako pošiljatev imenovanih sadnih vrst brez ozira na težno množino transportnega dovoljenja. Nadalje se uvaja prevozna dovoljenje za sadje vsake vrste potom zrakoplovov in vozov v inozemstvo. To se tiče zlasti odpravljanja jagod v inozemstvo v obmejnih krajih.

La žita — Spirit. Naš kmet vozi sedaj svoje odviše žitne pridelke v mesta, da prihihi na pomoč — stradalnim ljudskim slojem. Toda boli ga srce, ko vidi, kako se dragoceno zrnje v tem deževnem vremenu naklada v skladišča, kjer se pusti na miru ležati. Nakopičenega žita se nihče ne dotakne z lopato, da bi se posušilo in prezračilo, marveč leži na kupih v zaprtih skladiščih ali v velikih vrečah v železniških prostorih. Očividno zatruje, da bo polovica tega dragocenega blaga postala za človeški živež nerabna, pač pa rabna za izdelovanje — Spirit!

Kako ohraniti bučno olje nepokvarjeno? V teh časih, ko vladava vsepovsod veliko pomanjkanje bučnega olja, je škoda tem večja, ako se pripeti, da se kmetici pokvari bučno olje na ta način, da se preveč zgosti ter dobi grenke in zopern okus. Da se to prepreči, zadostuje sledenče sredstvo: V steklenico z bučnim oljem deni žličico suhe in snažne soli, kakoršna se rabi za kuhanje in ni se bati, da bi se bučno olje pokvarilo, čeprav se namerava shraniti ga dolj časa.

Nove cene za kruh. Od 12. t. m. naprej veljajo naslednje cene za kruh in moko: Velik hleb, ki tehtja 1260 g stane K 1.32. Cene za moko se še določijo.

Neposušeno žito spravljajo v skladišča. Graški listi že pišejo o škodi, ki bo nastala, če se žito ne bo bolje shranilo in takoj posušilo.

V Strassu pri Spielfeldu je baje pri veletržcu in komisijonarju g. Stifitu bilo nasipanih v vlažne kleti velike množine ranega krompirja. Iz kleti se je baje prejšnji teden širil hud smrad. Upamo, da bo oblast pojasnila, koliko je na teh vesteh resnice.

Razne novice.

Pratika za avgust. Avgust, poprej Sekstilis (šest) imenovan, je prejel ime po cesarju Avgustu. — Avgust ima 31 dni in bo po Knauerjevem stoletnem koledarju vroč mesec. Zjutraj bo večkrat megla. — Solnce stopi dne 24. v znamenje device. Konec pasjih dni. Dan se skrči za 1 uro 34 minut in je dolg 15 ur 3 minute do 13 ur 29 minut. — Pomenljivi dnevi so: Sv. Lovrenc 10., Sv. Kasijan 13., Velika maša 15., Sv. Jernej 24. in Sv. Janez obglavljen 29. Ljudska prerokba pravi: Če je na dan sv. Lovrencia jasno, bo vinar veselo prepeval v jeseni; in če je že grozdek mehak, bo vince sladko. Kakršno je vreme na dan sv. Kasijana, takšnih bo še v avgustu mnogo. Če bo lepa Velika maša, bo zopet vino sladko. A če ima sv. Jernej lep dan, bo dobra jesen. Dežek na dan sv. Janeza obglavljenja prinese piškave orehe. Vse prerokbe trde, da mora biti avgust pač dovolj toplel, ker bi sicer bila prav slaba letina.

Morila v hotelu Bristol na Dunaju — ohsojena. Kert Franke, ki je umorni služkinjo Earl, je obsojen na 15 let težke ječe, Davit, ki je Franka nahujskal k umoru, pa na smrt na vislicah.

Kako kradejo v Nemčiji. Neki južnonemški zavarovalni list prinaša statistiko vlomov v velikih mestih. Izplačila iz naslova zavarovalnin proti vlomom in tatvinam so narasla za štirikratno. V Berlinu je bilo izplačanih samo zavarovalnin proti tatvinam 4.400.000 mark proti 1.600.000 mark leta 1914. Strašne so številke glede tatvin pri roplovnih družbah in pruskih državnih železnicah. L. 1914 so plačale železnice in družbe 4.200.000 mark odškodnine, leta 1917 pa nekako 57 milijonov mark.

V Turčiji vpeljan decimalni sistem. Nedavno je Turčija upeljala gregorijanski koledar, torej koledar, ki je že upeljan v Evropi in v Ameriki. Sedaj je še pa upeljala decimalni sistem, torej kilograme, dekagrame ter litre itd.

Carjev sin umorjen? Švicarska poročila pravijo, da je bil umorjen tudi sin ustreljenega ruskega carja Nikolaja. Ko je carjev sin izvedel, da je bil njegov oče umorjen je baje zblaznil, nakar so ga ustrelili. Vest se pa ni uradno potrjena.

Zidovska svatba. V soboto se je vršila v Budimpešti poroka hčerke rabina Osiasa Spirija z rabinom Tobijem Rabinovičem. Svatba je trajala 12 ur in udeležilo se je je — 800 gostov! Darov je prišlo za 13.000 K. Za vzdrževanje miru in reda je bila komandirana policija.

Vojna in revizija. Kmetica Bauer v temšvarski okolici, katere mož je že dolgo v ruskem vojniem vjetništvu, je dne 29. julija zaklala oba svoja otročiča, nato je ustrelila ruskega vojnega vjetnika, ki je delal na dvorišču, nato se pa obesila. Pustila je pismo, v katerem izjavlja, da so jo predolga vojna in vedne revizije pognale v obup.

Kraljevski princ se poroči z Američanko. Iz Švice se poroča: Grški princ Kristof, najmlajši brat kralja Konstantina, ki je v starosti 31 let, se je čisto tiho poročil z bogato ameriško vdovo Leeds. Nova grška princeznja je prinesla princu ženinu dote okroglo 20 milijonov dolarjev, krasno posestvo Hampstead pri Londonu in 40.000 funtov vredni ovrtnik. Nevesta je stara 40 let.

60.000 K zlata zaplenjenih. Zadnji petek je aretirala reška policija nekaj oseb, ki so prodajale zlato. Domnevalo, da utegne biti to ono zlato, ki so ga nedavno pokradli v Budimpešti. Več oseb so že vtaknili v zapor, zaplenjeno zlato v vrednosti 60.000 K pa so dobro shranili, dokler se ne izkaže, odkod je prišlo.

Dopisi.

Maribor. Včeraj, četrtek, je bilo naše mesto že zopet brez kruha. Zanimivo bi bilo pogledati za kulise, ali ga tudi naši razni gospodje magistratovci — niso dobili.

Ruše. Minulo nedeljo je neki gospod zahteval pri blagajni tukajšnje železniške postaje vozni list v Maribor glavni kolodvor. Ko se je bil že odstranil od blagajne, je opazil, da mu je uradnik premalo zaračunal. Vrnil se je zato k blagajni in opozoril uradnika uljudno na pomoto. Uradnik pa je našega človeka anhrulil, rekoč: „Warum sprechen Sie mit mir nicht in einer Sprache, dass ich Sie verstehen werde?“ nakar mu je ta odgovoril: „Wenn Sie die Sprache des Volkes nicht verstehen, gehen Sie dorthin, wo man Sie verstehen wird!“ Pristopil je drugi Slovenec: „Maribor, glavni kolodvor, tretji razred!“ — „Ich verstehe Sie nicht.“ — „Wie verstehen Sie sich hier Dienst zu machen, wenn Sie die Sprache nicht verstehen?“ — Naduti pangermanski fanatik je pa na to odvrnil: „Sie scheinen betrunken zu sein.“ — Prišli smo torej že tako daleč, da se nam očitno pijačnost, ako zahtevamo na železnici vozni listek v slovenskem jeziku. Razmere ob koroški progi južne železnice postajajo vedno neznosnejše. Nemškutarski in nemški uradniki postajajo vedno drznejši. Toda vsaka sila do vremena. Že vidimo zarjo vsajajoče Jugoslavije, ki bo s svojimi žarki pregnala te Slovenec sovražne uradnike.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Na lovrenško nedeljo, dne 11. avgusta, se bo vršil popoldne na večernicah v mežnariji občni zbor, obenem podoben s hodi tukajšnje Dekliške Zveze. Govoril bo priljubljen mladinski organizator prof. dr. Hohnjec iz Maribora. Pridite dekleta, starši in prijatelji mladine! Učudno so vabljena tudi dekleta sosednjih župnij!

Gornja Radgona. Našemu, na tem mestu že enkrat objavljenemu pozivu, da bi člani, kateri še imajo od predvojnega časa izposojene društvene knjige, iste vrnili društvu, se je odzvalo dosedaj še le prav neznatno število članov. Ker so se našli sedaj stari zapisniki, nam je znano, kateri člani in katerih izposojenih knjig še niso vrnili. Iz teh zapisnikov, kakor tudi iz izpovedb raznih društvnikov pa nam je tudi prav dobro in natančno znano, da imajo nekateri udje, posebno pa članice Dekliške Zveze, več društvenih knjig doma. Ker ni mogoče, vseh prizadetih posebej pozvati, pozivljamo tem potom vse člane še enkrat in zadnjikrat, da takoj, najpozneje pa do dne 28. avgusta t. l., vrnejo vse društvene knjige, katere imajo izposojene še iz predvojnega časa.

Sv. Jurij ob Savnici. Mesto venca na grob svojemu bratu Antonu je podaril g. Alojzij Senčar, veletrgovec v Ptuj, ubožnim učencem duhovske šole znesek 20 K, za kar mu šolsko vodstvo izreka prisrčno zahvalo.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Preč. g. dekan ljutomerski Jožef Ozmeč je daroval za pogo-relec v Pleterju 1000 K. Bog mu prav obilno poplačaj velikodušni dar! — Ponesrečil se je kmet (dopisnik je razabil zapisati ime. Uredništvo) pri Sv. Lovrencu prišel je pod voz ter je vsled notranjih poškodb umrl par trenutkov predno so ga pripeljali v bolnišnico. Bil je pokopan na domačem pokopališču. Naj počiva v miru!

Središče. Zadnji čas je bilo v Središču izvršenih več tatvin, katerih storilci so se morali pred okrožnim sodiščem v Mariboru zagovarjati. Tako sta usnjarska pomočnika Ljubomir Trček in J. Dragila ukradla svojemu mojstru Halužanu večjo množino podplatov in sta bila zaradi tega obsojena vsak na štiri mesece težke ječe. Pred tremi tedni pa se je priklatil iz Vinice na Hrvaškem 16letni brezposelni delavec Stefan Horvat, ki je ukradel Mariji Potočnik v Središču 20 metrov in Francu Lukačiču 10 metrov domačega platna, Elizabeti Skrinjar v Obrežju, pa razno perilo. Ko je ukradeno platno dalje prodal, so mu prišli na sled in ga aretirali. Za svoje tatvine je bil Horvat obsojen na sedem mesecev težke ječe, tisti, ki so od njega kupili ukradene reči, pa se bodo morali zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Ormožu. Ker ima sedaj platno in perilo velikansko vrednost, se priporoča vsem gospodinjam, naj skrbno pazijo, če se platno beli ali perilo suši. Postopačev s dolgimi prsti nikjer ne manjka.

Kopice. Dne 2. avgusta je umrl pri nas Stanislav Rus, sedmošolec. Prišel je na obisk k svojim sorodnikom, moral se je naglo podvreči operaciji, na katere posledicah je umrl. Pokopan je bil na tukajšnjem pokopališču 3. avgusta. N. v m. počiva!

Smarjo pri Jelšah obhaja obenem s svojo slovečo romarsko cerkvijo Sv. Roka svoje največje slavlje dne 14., 15. in 16. avgusta. Posebej se opozorijo različni romarji na pozdrav in „vrtec“ predvečer, na opravljanje križevega pota in razlaganje kapel proti Sv. Roku na dan Velike Gospojnice ob štirih popoldne in na nato sledečo pridigo s slovesnimi litanijami pri Sv. Roku. Dne 16. t. m. sta dve slavnostni pridigi v tej cerkvi in še ob 8. uri popotna služba božja pri žalostni Materi božji. Naj pač noben romar ne pozabi pogledati iz prijaznega hriba na vse strani! Nudi se mu čudovit pogled na Sv. Uršulo nad Slovenjgradcem, na Pohorje in na Boč, Donati in na Macelj, na Savsko gorovje in na Sv. Kum na Kranjskem ter na Ojstrico, Raduho in druge Savinjske velikane in na 56 cerkev.

Podčetrtek. Umrl je lekarnar Ernst Soherko, star 38 let. Njegova žena je umrla dne 6. julija.

Rogatec. Dne 5. t. m. je v starosti 76 let umrl tukajšnji župan Karel Ferschnig (Feršnik). Umrl je vselej stal v prvih vrstah nemških bojnikov v boju proti Slovincem.

Dramlje. V veseli družbi Drameljčanov se je nabralo dne 28. julija v navzočnosti gg. Kolenaca in Diehloviča svota 130 K za slovensko šolo v Mariboru. Živili!

Celje. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 18. t. m., veliko slavnost v Narodnem domu. Ta dan vsi v Celje! Natančnejši spored objavimo prihodnjic.

Gaberje pri Celju. Prostovoljno gasilno društvo Gaberje priredi v nedeljo, dne 11. avgusta veliko vrtno veselico v Sokolskem domu v Gaberju ter se naj blagovolijo vsa druga bratska društva na to ozirati.

Dobrna. Na gostiji Alojzija Brežnik, po Jomače Spodnji Hošan in Marije Flis je nabral Gornji Hošan 30 K za slovensko šolo v Mariboru. Novoporočencema želimo obilo sreče, zavednost nabiralca, in darovalcev pa prav toplo priporočamo v vrlo pesnemanje!

Pilštani. Umrl je v Lesičnem pri Pilstanju rojestnik Martin Zagrajšek po dolgi, eno in pol leta trajajoči mučni bolezni v starosti 58 let. Bil je zelo priljubljen mož v župniji, naročen na „Slovenskega gospodarja“ in „Stražo“ že dolgo vrsto let. N. v m. p.!

No prodaj

4% m sivega blaga, 4% m črnega batista en kos belega platna se zmenja za mast in moko ali pa za denar. Vpraša se na Glavnem trgu 18 pri Florian, Maribor. 167

Cement

dva vagona prodaja Anton Birkmajer, Maribor, Tegetthofstrasse št. 77. 166

Barvo za obleko

črna, temnomodra, temnorjava, temnordeča, temnozeleni in temnosiva za domače barvanje platna, volne in svile v zavojčkih a 50 vin; pošilja na zunaj franco, če se pošlje naprej znesek ali pa proti povzetju: H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ulica 29. 116